

Rapport

Handleiding Buitenspelen in Kaart (BinK)

Handleiding bij gestandaardiseerde
vragenlijst buitenspelen

Handleiding Buitenspelen in Kaart (BinK)

Handleiding bij gestandaardiseerde vragenlijst buitenspelen

Met steun van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Mulier Instituut

Marloes van Gorp
Tessa ten Tije
Mathilda 't Lam
Sanne Veldman
Jorien Slot-Heijs
Amika Singh

Met dank aan

We bedanken alle experts die hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van BinK. In het bijzonder willen we de experts bedanken die op verschillende momenten betrokken zijn:

- > Gerben Helleman, onderzoeker 'gebruik openbare ruimte en kindvriendelijke steden' bij het lectoraat 'Gezonde leefstijl in een stimulerende omgeving' (De Haagse Hogeschool)
- > Jeroen Hoyng (Kenniscentrum Sport & Bewegen)
- > Monique Jacobs, Team Onderzoek (GGD Hart voor Brabant)
- > Tessa Schurink-van 't Klooster, wetenschappelijk onderzoeker Sport, Bewegen en Gezondheid (RIVM)

Bedankt voor jullie deelname aan de consensussessie en het meedenken over de inhoud van de vragenlijst en de verwoording van de vragen en antwoordopties.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 6 juni 2024
www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winst oogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Afkortingen & Begrippen

Afkortingen

GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
SQUASH	Short Questionnaire to Assess Health-enhancing physical activity
RIVM	Rijkinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
BSO	Buitenschoolse Opvang
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Begrippen

Consensus sessie	Bijeenkomst met experts om overeenstemming te bereiken over de vragenlijst.
Buitenspeelindicator	De hoofduitkomst van de vragenlijst: het gemiddelde van de totale buitenspeeltijd per dag in uren.

Inhoudsopgave

Handleiding Buitenspelen in Kaart (BinK)

Samenvatting	5
1 Achtergrond	7
1.1 Belang van buitenspelen	7
1.2 Verschillen in definitie en manier van meten	7
1.3 Vergelijkbaar monitoren	7
2 Inhoud van de vragenlijst	9
2.1 Beschrijving van BinK	9
2.2 Beschrijving van de modules	9
3 Gestandaardiseerd gebruik van de vragenlijst	12
3.1 Instructies voor ouders	12
3.2 Instructies voor onderzoekers	12
3.3 Analyse van de data	13
3.4 Rapportage van de data	14
4 Ontwikkeling van de vragenlijst	16
4.1 Fase 1: Literatuurscan en interne sessie	16
4.2 Fase 2: Enquête bij experts	17
4.3 Fase 3: Begrijpelijkheid van de vragenlijst testen	18
4.4 Fase 4: Consensus sessie met experts	18
4.5 Fase 5: Begrijpelijkheid van de vragenlijst testen met meer ouders	18
Bronnen	21

Handleiding Buitenspelen in Kaart (BinK)

Aanleiding voor de ontwikkeling van BinK

Buitenspelen is belangrijk voor de fysieke en mentale gezondheid van kinderen. Er wordt steeds meer onderzoek gedaan naar hoeveel kinderen buitenspelen. Maar hoeveel kinderen buitenspelen meten onderzoekers op verschillende manieren, waardoor ze er ook op verschillende manieren over rapporteren.

Om veranderingen in buitenspeelgedrag over de tijd te kunnen volgen (monitoren) of verschillen tussen groepen te kunnen vaststellen, is het belangrijk dat we buitenspelen steeds op dezelfde manier meten en rapporteren. Daarom hebben we de vragenlijst Buitenspelen in Kaart (BinK) ontwikkeld.

BinK hebben we in samenwerking ontwikkeld, met als doel dat verschillende partijen die buitenspelen onderzoeken dezelfde meetmethode kunnen gebruiken. Zo dragen we bij aan beter inzicht in (veranderingen van) buitenspeelgedrag.

Inhoud van de vragenlijst

BinK bestaat uit een basisvragenlijst en vijf aanvullende modules, die samen 35 vragen tellen. Ouders vullen de vragenlijst in over hun kind. De basisvragenlijst gaat over de tijd die het kind besteedt aan buitenspelen. De aanvullende modules brengen de fysieke en sociale context waarin buitenspelen plaatsvindt in kaart.

In de aanvullende modules staan de volgende onderwerpen centraal:

- > Wat doet uw kind nog meer in de vrije tijd?
- > Hoe ziet uw buurt eruit?
- > Wat vindt u van buitenspelen?
- > Wat doet uw kind tijdens het buitenspelen?
- > Kenmerken van uw kind en uw gezin

Gestandaardiseerd gebruik van de vragenlijst

Een gestandaardiseerd gebruik van BinK door onderzoekers komt de betrouwbaarheid en validiteit van de resultaten ten goede. Hoge consistentie bij de instructie over de afname van de vragenlijst draagt bij aan de kwaliteit van de verzamelde data. Daarnaast is een uniforme methode bij de analyse en rapportage van de data belangrijk om data van verschillende steekproeven te kunnen vergelijken. De instructies beschrijven we in deze handleiding.

Om de buitenspeelindicator (de gemiddelde buitenspeeltijd per dag in uren) te kunnen berekenen is het nodig om altijd in elk geval de basisvragenlijst af te nemen.

Dan kunnen we de hoeveelheid buitenspelen vergelijken over de tijd en tussen verschillende groepen kinderen.

Daarnaast kun je alle of een selectie van de vijf aanvullende modules afnemen. Deze geven een beeld van het buitenspeelgedrag en de context waarbinnen dat plaatsvindt. Ter ondersteuning bij de data-analyse hebben we een SPSS-syntax bijgevoegd die de belangrijkste uitkomsten van de basisvragenlijst genereert.

Het Mulier Instituut heeft BinK geprogrammeerd voor online afname. U kunt hier ook gebruik van maken. Neem voor de mogelijkheden contact op met info@mulierinstituut.nl, onder vermelding van 'buitenspelen'.

Ontwikkeling van de vragenlijst

We hebben BinK ontwikkeld in verschillende fases. Zo hebben we een literatuurscan gedaan en hebben verschillende experts van het Mulier Instituut en externe organisaties meegedacht over de vragenlijst. Daarnaast hebben we de begrijpelijkheid van de vragen en antwoordopties getest onder ouders.

Verwijzen naar BinK

Verwijzen naar de vragenlijst kan als volgt:

Van Gorp, M., Ten Tije, T. A., 't Lam, M. T., Veldman, S. L. C., Slot-Heijs, J. J., & Singh, A. S. (2023). *Handleiding Buitenspelen in Kaart (BinK): handleiding bij gestandaardiseerde vragenlijst buitenspelen*. Mulier Instituut.

Achtergrond

In dit hoofdstuk beschrijven we de aanleiding voor het ontwikkelen van een gestandaardiseerde vragenlijst over buitenspelen.

1.1 Belang van buitenspelen

Buitenspelen is belangrijk (Gray et al., 2015), onder andere voor een gezonde fysieke en mentale ontwikkeling van kinderen. Als kinderen buitenspelen bewegen ze meer (Lee et al., 2021), wat hun welzijn vergroot (Kemple et al., 2016). Tijdens het buitenspelen leren kinderen ook omgaan met andere kinderen en leren ze hoe ze conflicten op kunnen lossen (Bento & Dias, 2017).

1.2 Verschillen in definitie en manier van meten

Er wordt steeds meer onderzoek gedaan naar hoeveel kinderen buitenspelen. Maar onderzoekers definiëren het begrip 'buitenspelen' daarbij op verschillende manieren (Ten Tije et al., 2024).

Ook meten ze buitenspelen en aspecten die daarmee samenhangen op verschillende manieren, waardoor ze op verschillende manieren over de uitkomsten rapporteren. Dit blijkt uit een verkenning van Europees beleid gericht op buitenspelen (Lucassen et al., 2020) en een onderzoek waarin we gegevens uit verschillende Kindmonitoren¹ met elkaar vergeleken (Slot-Heijs et al., 2021).

Op basis van de resultaten van de verschillende Kindmonitoren leken kinderen in regio West-Brabant/Hart voor Brabant opvallend vaak veel buiten te spelen vergeleken met andere GGD-regio's (Slot-Heijs et al., 2021). Dat verschil kwam waarschijnlijk door het verschil in vraagstellingen.

Ook blijkt uit de beleidsverkenning dat het door het verschil in de manier waarop we buitenspelen meten lastig is om eenduidige uitspraken te doen over de hoeveelheid buitenspelen (Lucassen et al., 2020).

1.3 Vergelijkbaar monitoren

Het is belangrijk om buitenspelen steeds op dezelfde manier te meten, zodat we gegevens over buitenspelen kunnen vergelijken. Bijvoorbeeld gegevens van verschillende momenten of uit verschillende steekproeven.

Daarom hebben we, samen met diverse partijen, BinK ontwikkeld als gestandaardiseerde vragenlijst voor het monitoren van buitenspelen. In deze handleiding beschrijven we hoe we dit hebben gedaan.

¹ Kindmonitoren zijn onderzoeken die een aantal GGD's uitvoert bij ouders van kinderen tot 12 jaar. In de vragenlijsten komen onder andere de gezondheid en de leefstijl van deze kinderen aan bod (GGD Gelderland Zuid, z.d.).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 presenteren we de inhoud van de basisvragenlijst en de aanvullende modules. In hoofdstuk 3 geven we instructies voor hoe je BinK invult, de vragenlijst afneemt en de data analyseert en weergeeft. In hoofdstuk 4 beschrijven we het proces van de ontwikkeling van de vragenlijst stap voor stap: van de literatuurscan tot het testen van de vragenlijst met ouders.

Inhoud van de vragenlijst

In dit hoofdstuk beschrijven we de inhoud van BinK en de onderwerpen van de modules.

2.1 Beschrijving van BinK

We hebben BinK ontwikkeld om onderzoekers op het gebied van buitenspelen in staat te stellen het buitenspeelgedrag van kinderen tussen 4 en 12 jaar eenduidig te kunnen meten. BinK bestaat uit een basisvragenlijst (10 vragen) en vijf aanvullende modules:

- > Wat doet uw kind nog meer in de vrije tijd? (4 vragen)
- > Hoe ziet uw buurt eruit? (5 vragen)
- > Wat vindt u van buitenspelen? (6 vragen)
- > Wat doet uw kind tijdens het buitenspelen? (3 vragen)
- > Kenmerken van uw kind en uw gezin (7 vragen)

BinK telt in totaal 35 vragen. Het invullen van de volledige vragenlijst duurt ongeveer 15 minuten.

Wanneer je BinK als onderzoeker wilt gebruiken, is het belangrijk dat je altijd in elk geval de basisvragenlijst afneemt. Op basis van de onderzoeksvragen beslis je welke aanvullende modules je daarnaast aan de ouders voorlegt. Het is dus niet altijd nodig om alle aanvullende modules af te nemen. Afhankelijk van het doel van het onderzoek kun je keuzes maken.

Voor (beleids)onderzoek kan het waardevol zijn om naast de buitenspeeltijd van kinderen ook resultaten te hebben over de aspecten die samenhangen met buitenspelen. Bijvoorbeeld wat kinderen naast buitenspelen doen in hun vrije tijd. Als een bepaalde activiteit kinderen lijkt te weerhouden van buitenspelen, is daar wellicht aandacht voor nodig in beleidsvorming.

Ook om onderzoek te kunnen doen naar buitenspelen in verschillende groepen is naast de informatie uit de basisvragenlijst aanvullende informatie nodig, zoals over migratieachtergrond of huishoudinkomen.

2.2 Beschrijving van de modules

De **basisvragenlijst** vraagt naar de tijd, in uren en/of minuten per dag, die het kind besteedt aan buitenspelen. De vragen over buitenspeeltijd hebben we ingedeeld op basis van drie verschillende contexten:

- > buitenspelen op school;
- > buitenspelen op de opvang/bij de oppas;
- > buitenspelen in de vrije tijd.

Daarnaast zijn er vragen om enkele basiskenmerken (leeftijd, gender, en beperking of chronische ziekte) in kaart te brengen.

Module 1

In de module *'Wat doet uw kind nog meer in de vrije tijd?'* inventariseer je welke vaste activiteiten of andere vrijetijdsbestedingen kinderen hebben en hoeveel tijd ze daaraan besteden.

Dit is relevant omdat kinderen de tijd die ze besteden aan andere (vaste) activiteiten, niet aan buitenspelen kunnen besteden. Zo is aangetoond dat meer schermtijd bij kinderen vaak gepaard gaat met minder lichamelijke activiteit en minder buitenspelen (Slot-Heijs et al., 2020).

Module 2

In de module *'Hoe ziet uw buurt eruit?'* staan vragen over de buurt waarin het kind woont, bijvoorbeeld over buitenspeelmogelijkheden. Ook bevat de module stellingen over de buurt en de buitenspeelmogelijkheden.

Uit literatuur blijkt dat speelmogelijkheden in de buurt direct effect hebben op het buitenspeelgedrag van kinderen (Visser & van Aalst, 2021). Hetzelfde onderzoek toont aan dat kinderen minder zelfstandig buitenspelen als hun ouders zorgen hebben over de veiligheid in de buurt (Visser & van Aalst, 2021).

Module 3

In de module *'Wat vindt u van buitenspelen?'* staan vragen over het belang dat ouders hechten aan regelmatig buitenspelen en over afspraken die zij daarover met hun kind maken. In deze module krijgen ouders ook stellingen voorgelegd over hoe aantrekkelijk het volgens hen voor het kind is om buiten te spelen.

Deze module is relevant omdat het belang dat ouders hechten aan regelmatig buitenspelen, invloed heeft op hoe vaak hun kinderen buitenspelen (Ten Tije et al., 2023).

Module 4

In de module *'Wat doet uw kind tijdens het buitenspelen?'* staan vragen over de manier van buitenspelen in de vrije tijd. Het gaat hier om met wie het kind buitenspeelt, waar het kind buitenspeelt en wat het kind doet tijdens het buitenspelen.

Waar de onderwerpen in de andere aanvullende modules gerelateerd kunnen zijn aan de hoeveelheid buitenspelen, geven de vragen in deze module meer inzicht in de kenmerken van het buitenspelen zelf. Deze kun je gebruiken om verschillen in spel tussen groepen kinderen, over de tijd en tussen locaties weer te geven.

Er zijn namelijk verschillende soorten buitenspelen (Lee et al., 2021), die mogelijk andere opbrengsten hebben voor de ontwikkeling van kinderen. Een zekere mate van lichamelijke activiteit is bijvoorbeeld nodig om gezondheidsvoordelen op fysiek

gebied te bewerkstelligen, en samen spelen met anderen voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden.

Module 5

Met de laatste aanvullende module '*Kenmerken van uw kind en uw gezin*' verzamel je achtergrondinformatie van het kind en het gezin. Er staan vragen in over het geboorteland van de ouders en het kind, het opleidingsniveau van de ouder die de vragenlijst invult, het huishoudinkomen, en de woonsituatie van het kind.

Deze informatie is relevant omdat onderzoek bijvoorbeeld laat zien dat kinderen zonder migratieachtergrond vaker buitenspelen dan kinderen met een migratieachtergrond (Ten Tije et al., 2023). En dat kinderen uit gezinnen met een hoog inkomen vaker buitenspelen dan kinderen uit gezinnen met een lager inkomen (Parent et al., 2020).

Gestandaardiseerd gebruik van de vragenlijst

In dit hoofdstuk geven we eerst instructies voor ouders die de vragenlijst invullen. Vervolgens komen instructies voor onderzoekers, de analyse en de weergave van de resultaten aan bod.

Om de resultaten van verschillende onderzoeken met BinK met elkaar te kunnen vergelijken is het van belang dat iedereen de vragenlijst op de juiste manier gebruikt. Een gestandaardiseerd gebruik van BinK door onderzoekers komt de betrouwbaarheid en validiteit van de resultaten ten goede. Hoge consistentie bij de instructie over de afname van de vragenlijst draagt bij aan de kwaliteit van de verzamelde data.

3.1 Instructies voor ouders

- Het is belangrijk dat je ouders op uniforme manier informeert en instrueert over het invullen van de vragenlijst. Ouders krijgen het verzoek om alle gestelde vragen te beantwoorden. Waar nodig hebben we de antwoordoptie 'weet ik niet' of 'dat zeg ik liever niet' toegevoegd, zodat ze altijd een antwoord kunnen geven.
- Een ouder kan BinK over één kind invullen. Als een ouder meerdere kinderen tussen 4 en 12 jaar oud heeft, neemt de ouder het kind dat als eerste jarig is in gedachten.
- Bij de vragen naar een tijdsindicatie krijgt de ouder het verzoek om een inschatting te maken op basis van een normale week in de afgelopen maand. Vakantieweken tellen niet mee, omdat in die weken het buitenspeelgedrag waarschijnlijk anders is.

Deze instructies staan ook in de vragenlijst.

3.2 Instructies voor onderzoekers

BinK is de gestandaardiseerde vragenlijst om buitenspelen mee te onderzoeken. Als u onderzoek wilt doen naar buitenspelen, kunt u daarvoor dus het beste BinK gebruiken.

Altijd op dezelfde manier en hetzelfde moment

Het is belangrijk dat alle partijen die met BinK werken, de vragenlijst op dezelfde manier gebruiken en de data op dezelfde manier analyseren en presenteren. Dan kunnen we de gegevens over buitenspelen op lokaal en landelijk niveau vergelijken.

Als je buitenspelen over de tijd wilt volgen of resultaten op lokaal of landelijk niveau wilt vergelijken, is het belangrijk dat je de vragenlijst elk jaar op hetzelfde

moment/dezelfde momenten afneemt. De hoeveelheid buitenspelen laat per seizoen namelijk vaak schommelingen zien (Lee et al., 2021).

Kies modules zorgvuldig

Je kunt BinK in zijn geheel afnemen om een compleet beeld van buitenspelen te krijgen. Uitgangspunt is de basisvragenlijst (10 vragen); die neem je altijd af. Daarnaast kun je een selectie van aanvullende modules afnemen, afhankelijk van de doelstellingen van het onderzoek.

Het is goed om over de keuze voor het toevoegen of weglaten van aanvullende modules vooraf goed na te denken. Hiermee voorkom je dat er uiteindelijk belangrijke informatie ontbreekt in het onderzoek of dat je deelnemers onnodig belast. De namen van de basisvragenlijst en de aanvullende modules staan vermeld in de volledige versie van de vragenlijst.

Digitale en papieren versie

Er zijn versie van de vragenlijst voor afname op papier en instructies voor digitaal programmeren. We raden aan BinK digitaal af te nemen en de papieren versie alleen te gebruiken als het niet anders kan. Bijvoorbeeld als een ouder geen digitale middelen heeft of niet de vaardigheden heeft om deze te gebruiken.

Programmeerinstructies

De instructies voor het programmeren van BinK geven we aan met geel gemarkeerde tekst. We raden aan op iedere pagina een infoknopje met de gehanteerde omschrijving toe te voegen. Ouders kunnen dan altijd de omschrijving van buitenspelen teruglezen voor ze de vraag beantwoorden.

Het Mulier Instituut heeft BinK geprogrammeerd voor online afname. U kunt hier ook gebruik van maken. Neem voor de mogelijkheden contact op met info@mulierinstituut.nl, onder vermelding van 'buitenspelen'.

3.3 Analyse van de data

Voor het analyseren van de data hebben we een SPSS-syntax gemaakt. Deze syntax zorgt onder andere voor naamgeving van de variabelen, uitsplitsingen in relevante categorieën en weergave van de belangrijkste uitkomsten van de basisvragenlijst.

De gebruikte namen van de variabelen (Q1, Q2, Q3, Q4, Q5_u, etc.) en de bijbehorende waarden (0, 1, 2, 3, 999, etc.) staan in de programmeerinstructies. Deze namen en waarden gebruik je voor data-analyse van vragenlijsten, zodat de SPSS-syntax hierop aansluit.

Als onderzoekende partij gebruik je de syntax om de data die je hebt verkregen uit BinK te analyseren. In de syntax hebben we onderscheid gemaakt tussen de basisvragenlijst en de aanvullende modules. De namen van de modules zijn dikgedrukt en komen overeen met de namen in paragraaf 2.1 van deze handleiding.

Zo kunt u het deel van de syntax selecteren dat aansluit bij de modules die u afneemt.

In de syntax wordt de totale buitenspeeltijd omgerekend naar een gemiddeld aantal uren per dag. Hetzelfde geldt voor de buitenspeeltijd tijdens schooltijd, op de opvang/bij de oppas, en in de vrije tijd.

3.4 Rapportage van de data

Het is belangrijk dat iedereen data over buitenspelen in rapportages op dezelfde manier presenteert. Dan kunnen we de data van verschillende steekproeven met elkaar vergelijken.

Afnameperiode

Het is belangrijk om te rapporteren in welke periode je de vragenlijst hebt afgenomen, omdat de hoeveelheid buitenspelen per seizoen kan verschillen (Lee et al., 2021). Bij de interpretatie van de resultaten en het vergelijken van de data is het belangrijk om rekening te houden met eventuele verschillende afnameperioden.

Buitenspeeltijd

De hoofduitkomst van de vragenlijst is het gemiddelde van de totale buitenspeeltijd per dag in uren (d.w.z. buitenspelen in de vrije tijd, op school, en op de opvang/bij de oppas). In de syntax duiden we deze uitkomst aan als BUITENSPEELINDICATOR.

Het is belangrijk om het gemiddelde en de standaardafwijking van de buitenspeelindicator te rapporteren. Rapporteer de uitkomst bijvoorbeeld op deze manier: *'De gemiddelde buitenspeelindicator is 2 (standaarddeviatie: 0,4). Dit betekent dat kinderen gemiddeld 2 uur per dag buitenspelen in de vrije tijd, op school en/of op de opvang.'*

Buitenspeelindicator

De buitenspeelindicator is de gemiddelde buitenspeeltijd per dag in uren. De totale buitenspeeltijd omvat buitenspelen in de vrije tijd, op school en op de opvang/bij de oppas. Rapporteer bij gebruik van BinK altijd de buitenspeelindicator.

Naast de buitenspeelindicator rapporteer je ook altijd welk percentage kinderen gemiddeld ten minste één uur per dag buitenspeelt. Dit is gebaseerd op de beweegrichtlijn van één uur per dag matig intensief bewegen voor kinderen (Gezondheidsraad, 2017).

Contexten

Met BinK vraag je buitenspelen in drie contexten uit: school, opvang/oppas, en vrije tijd. Als je geïnteresseerd bent in de buitenspeeltijd van kinderen in een bepaalde context, kun je daarover ook apart rapporteren. Rapporteer dan náást de

buitenspeelindicator ook de buitenspeeltijd per context en vermeld hierbij het gemiddelde en de standaarddeviatie. Hiervoor kun je de syntax gebruiken.

Indeling in categorieën

Uit onderzoek blijkt dat jonge kinderen vaker buitenspelen (Helleman et al., 2023; Ten Tije et al., 2023). Het is daarom belangrijk om resultaten van BinK per leeftijdscategorie weer te geven. Gebaseerd op rapportages van verschillende GGD's en ander onderzoek hebben we gekozen voor de leeftijdscategorieën 4-7 jaar en 8-12 jaar. De syntax zorgt ervoor dat de categorieën voor leeftijd aangemaakt worden.

Ook voor gender is het belangrijk om de resultaten in verschillende categorieën te analyseren en te presenteren. Jongens lijken vaker veel buiten te spelen dan meisjes (Slot-Heijs et al., 2021).

Analyses bij gebruik aanvullende modules

Als je de aanvullende modules hebt afgenomen, kun je de resultaten voor buitenspelen bestuderen aan de hand van kenmerken van de fysieke en sociale context. Je kunt de resultaten bijvoorbeeld aanvullend weergeven in categorieën voor de mate van stedelijkheid en migratieachtergrond.

Ontwikkeling van de vragenlijst

We hebben BinK ontwikkeld op basis van literatuur en met inbreng van verschillende personen. In dit hoofdstuk beschrijven we het complete ontwikkelproces.

01

Literatuurscan en interne sessie

02

Enquête bij experts

03

Begrijpelijkheid van de vragenlijst testen

04

Consensus sessie met experts

05

Begrijpelijkheid van de vragenlijst testen met meer ouders

4.1 Fase 1: Literatuurscan en interne sessie

Literatuurscan

Ter voorbereiding op de ontwikkeling van BinK hebben we een literatuurstudie uitgevoerd naar bestaande vraagstellingen voor het meten van buitenspelen. We hebben als basis de vragen uit onderzoeken van verschillende GGD's, de SQUASH-vragenlijst (RIVM, 2022), en andere onderzoeken gebruikt (Aarts et al., 2010; Van Grieken et al., 2014; Kaal, 2021; Mölenberg et al., 2019; Remmers et al., 2014; Slot-Heijs et al., 2020; Van Stralen et al., 2012; Wijtzes et al., 2014).

Vervolgens hebben we de gebruikte vraagstellingen in een overzicht geplaatst en met elkaar vergeleken. Uit deze vergelijking bleken twee duidelijke overeenkomsten:

- > Vragenlijstonderzoek naar buitenspelen richt zich bijna altijd op ouders van kinderen tussen de 4 en 12 jaar oud.
- > De hoeveelheid buitenspelen wordt altijd uitgevraagd: een aantal dagen of keren per week en een tijd per dag of per keer buitenspelen.

Er zijn ook duidelijke verschillen in de gebruikte vraagstellingen. Ten eerste is er verschil in de momenten die meetellen bij de buitenspeelduur. Zo rekenen onderzoekers in sommige gevallen buitenspelen in het weekend niet mee.

Ten tweede zijn er verschillen in de periode waar ze naar vragen. Ze vragen ouders bijvoorbeeld naar een tijd in de afgelopen week, een gemiddelde per week, of een tijd waarin het kind 'normaal gesproken' buitenspeelt.

Ten derde zijn er verschillen in de contexten waar kinderen volgens onderzoekers buiten kunnen spelen. Buitenspelen bij de buitenschoolse opvang (bso) of in de pauzes op school tellen soms wel en soms niet mee.

Interne sessie

Tijdens een interne sessie met onderzoekers van het Mulier Instituut hebben we de resultaten van de literatuurstudie en de vervolgstappen besproken. Hierbij hebben we de omschrijving van 'buitenspelen' besproken en besloten de vragenlijst op te stellen aan de hand van een basisvragenlijst en aanvullende modules. En we hebben invulling gegeven aan de basisvragenlijst om de hoeveelheid buitenspelen in kaart te brengen.

Het uitgangspunt tijdens het opstellen van de vragen was: welke informatie over het buitenspeelgedrag van hun kind kunnen ouders betrouwbaar invullen en hoe kunnen we de vragen zo duidelijk mogelijk formuleren? Op basis hiervan hebben we vragen opgesteld over de dagen per week dat een kind buitenspeelt en vragen over de tijd die het kind iedere dag besteedt aan buitenspelen.

De keuze voor de aanvullende modules is gebaseerd op bestaande vragenlijsten en op onderzoek naar factoren die invloed hebben op buitenspelen (Lee et al., 2021; Slot-Heijs et al., 2022; Willeboordse et al., 2022).

4.2 Fase 2: Enquête bij experts

In deze fase hebben we organisaties en personen met expertise op het gebied van (onderzoek naar) buitenspelen benaderd. Die hebben we geselecteerd aan de hand van de vragenlijsten en onderzoeken uit fase 1.

We hebben deze experts gevraagd op basis van hun expertise hun mening te geven over de vragenlijst via een online enquête. We hebben 33 experts benaderd om feedback te geven op de voorgestelde omschrijving van buitenspelen, de inhoud van de vragenlijst en de formulering van de vragen en antwoordopties. Vragen die centraal stonden, zijn:

- Wat is buitenspelen?
- Welke aanvullende informatie is van belang bij het monitoren van buitenspelen?
- Welke factoren zijn van belang om verdiepend inzicht te krijgen in het buitenspeelgedrag van kinderen?

Uiteindelijk hebben 23 experts uit het domein van praktijk, beleid en onderzoek (o.a. gezondheidswetenschappers, pedagogen en geografen) feedback gegeven via de online enquête. Deze experts vertegenwoordigden kennisorganisaties, beleid, praktijkorganisaties en verschillende onderwijsinstellingen.

Experts hebben onder andere feedback gegeven op de omschrijving van 'buitenspelen'. Daaruit bleek dat experts vrij spelen belangrijk vinden.

Zoals blijkt uit de kennissynthese over buitenspelen (Ten Tije, 2024) zijn er verschillende vormen van spelen. Hoewel we ons hiervan bewust zijn, hebben we bij het ontwikkelen van BinK gekozen voor een brede omschrijving van buitenspelen. Een specifiekere definitie maakt het voor ouders mogelijk te moeilijk om inschattingen te maken over buitenspelen.

4.3 Fase 3: Begrijpelijkheid van de vragenlijst testen

In deze fase hebben we de vragenlijst voorgelegd aan een kleine groep (n=4) ouders van kinderen tussen de 4 en 12 jaar oud. Deze ouders hebben de vragenlijst getest door samen met een onderzoeker hardop de vragenlijst te doorlopen. Tijdens het invullen gaven de ouders mondeling hun mening over de vragen en antwoordopties. We hebben hier aantekeningen van gemaakt.

Het doel van deze test was om te achterhalen in hoeverre de vragenlijst in te vullen is door ouders en of er onduidelijkheden zijn in de vragen of antwoordopties. Op basis van de input van deze vier ouders hebben we de vragenlijst aangepast.

4.4 Fase 4: Consensus sessie met experts

In deze fase hebben we een consensus sessie georganiseerd met een selectie van de experts die feedback hadden gegeven in de enquête (fase 2). Dit waren experts met kennis van buitenspelen en/of het opstellen van vragenlijsten. Ze werkten bij het RIVM, GGD Hart voor Brabant, de Haagse Hogeschool, Kenniscentrum Sport & Bewegen en het Mulier Instituut.

Voorafgaand aan de sessie hebben deze experts de nieuwste versie van de vragenlijst digitaal ontvangen. Naast de feedback die we tijdens de expertsessie hebben verzameld, heeft een aantal experts digitaal feedback gegeven.

In de expertsessie hebben onderzoekers van het Mulier Instituut een aantal bespreekpunten voorgelegd aan de experts. Deze punten gingen over het uitvragen van buitenspelen in verschillende contexten, de term 'woon omgeving', de periode waarnaar we vragen, en de tijdseenheden in antwoorden. We hebben ook aanvullende feedback besproken die de experts aandroegen.

In deze sessie hebben we bepaald welke aanpassingen aan vragen en antwoordopties in de vragenlijst nodig waren. Op basis van deze sessie hebben we opnieuw aanpassingen gedaan aan de vragenlijst.

4.5 Fase 5: Begrijpelijkheid van de vragenlijst testen met meer ouders

De volgende stap in de ontwikkeling van BinK was de versie van de vragenlijst op basis van fase 4 bij meer ouders te testen. Hiervoor hebben we ouders direct benaderd via persoonlijke contacten, maar ook via basisscholen, sociale media en flyers. Ouders konden zelfstandig online feedback geven of in een gesprek met de onderzoeker.

Dertien ouders hebben de vragenlijst zelfstandig online ingevuld. Aan het einde van iedere module vroegen we naar hun mening over de vragen en antwoordopties, zodat ze onduidelijkheden konden aangeven. Zeven ouders hebben de vragenlijst in het bijzijn van een onderzoeker ingevuld en ondertussen mondeling de onduidelijkheden en moeilijkheden met de onderzoeker besproken.

De groep ouders die de vragenlijst heeft ingevuld was divers. Zo hebben vaders en moeders met kinderen van verschillende leeftijden en genders deelgenomen. Het waren voornamelijk ouders met een Nederlandse achtergrond, maar ook een aantal met een migratieachtergrond. De ouders woonden in zowel stedelijke als niet-stedelijke gebieden. Daarnaast hebben ze verschillende opleidingsniveaus afgerond en verschilt de hoogte van hun inkomen. Eén ouder van een kind met een beperking deed mee aan het onderzoek.

Onderzoekers binnen het Mulier Instituut hebben de feedback van de ouders besproken. Op basis hiervan hebben we de laatste aanpassingen gedaan aan de vragenlijst.

Bronnen

Aarts, M., Wendel-Vos, W., Van Oers, H., Van de Goor, I. A. M., & Schuit, A. J. (2010). Environmental determinants of outdoor play in children. *American Journal of Preventive Medicine*, 39 (3), 212-219. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2010.05.008>

Bento, G., & Dias, G. (2017). The importance of outdoor play for young children's healthy development. *Porto Biomedical Journal*, 2(5), 157-160. <https://doi.org/10.1016/j.pbj.2017.03.003>

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). (2023). *Nieuwe indeling bevolking naar herkomst*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2022/nieuwe-indeling-bevolking-naar-herkomst>

Gezondheidsraad. (2017). *Beweegrichtlijnen 2017. Advies Gezondheidsraad*. <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2017/08/22/beweegrichtlijnen-2017>

GGD Gelderland Zuid. (z.d.). *Kinderen 0-12 jaar*. GGD Gelderland-Zuid. <https://ggdgelderlandzuid.nl/professionals/onderzoek-en-cijfers/gezondheid-per-leeftijdsgroep/kinderen-0-12-jaar/>

Gray, C., Gibbons, R., Larouche, R., Sandseter, E., Bienenstock, A., Brussoni, M., Chabot, G., Herrington, S., Janssen, I., Pickett, W., Power, M., Stanger, N., Sampson, M., & Tremblay, M. (2015). What Is the Relationship between Outdoor Time and Physical Activity, Sedentary Behaviour, and Physical Fitness in Children? A Systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 12(6). <https://doi.org/10.3390/ijerph120606455>

Helleman, G., Nio, I., & De Vries, S. (2023). Playing outdoors: What do children do, where and with whom? *Journal of Childhood, Education & Society*, 4(3), 322-337. <https://doi.org/10.37291/2717638x.202343285>

Kaal, M. (2022). *Onderzoek buitenspelen 2022: Een onderzoek onder ouders en kinderen*. Kantar Public.

Kemple, K. M., Jihyun, O., Kenney, E., & Smith-Bonahue, T. M. (2016). The power of outdoor play and play in natural environments. *Childhood Education*, 92(6), 446-454. <https://doi.org/10.1080/00094056.2016.1251793>

Lee, E. Y., Bains, A., Hunter, S. Ament, A., Brazo-Sayavera, J., Carson, V., Hakimi, S., Huang, W.Y., Janssen, I., Lee, M., Lim, H., Santos Silva, D.A., & Tremblay, M.S. (2021). Systematic review of the correlates of outdoor play and time among children aged 3-12 years. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 18, 41. <https://doi.org/10.1186/s12966-021-01097-9>

Lucassen, J. M. H., Singh, A. S., Heijnen, E., & Slot-Heijs, J. J. (2020). *Buitenspelen 2020 Een verkenning van het beleid in Nederland en Europa*. Mulier Instituut.

Mölenberg, F. J. M., Noordzij, J. M., Burdorf, A., & Van Lenthe, F. J. (2019). New physical activity spaces in deprived neighborhoods: Does it change outdoor play and sedentary behavior? A natural experiment. *Health & Place*, 58. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2019.102151>

Parent, N., Guhn, M., Brussoni, M., Almas, A. N., & Oberle, E. (2020). Social determinants of playing outdoors in the neighbourhood: family characteristics, trust in neighbours and daily outdoor play in early childhood. *Canadian Journal of Public Health*, 112(1), 120–127. <https://doi.org/10.17269/s41997-020-00355-w>

Remmers, T., Broeren, S., Renders, C. M., Hirasing, R., Van Grieken, A., & Raat, H. (2014). A longitudinal study of children's outside play using family environment and perceived physical environment as predictors. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 11(1), 76. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-11-76>

RIVM. (2022). *SQUASH vragenlijst: Beweegrichtlijnen en Wekelijks Sporter; van vragenlijst tot cijfer*. Sport en Bewegen in Cijfers. <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/documenten/rapport-beweegrichtlijnen-en-sportdeelname-wekelijks-van-vragenlijst-tot-cijfer>

Slot-Heijs, J. J., Balk, L., Lucassen, J. M. H., & Singh, A. S. (2021). *Inzicht in buitenspelen: de samenhang tussen kind- en omgevingskenmerken en buitenspeelgedrag*. Mulier Instituut.

Slot-Heijs, J. J., De Jonge, M., Lucassen, J. M. H., & Singh, A. S. (2020). *Beweedgedrag van kinderen in tijden van corona*. Mulier Instituut.

Van Grieken, A., Renders, C. M., Veldhuis, L., Looman, C. W. N., Hirasing, R. A., & Raat, H. (2014). Promotion of a healthy lifestyle among 5-year-old overweight children: health behavior outcomes of the 'Be active, eat right' study. *BMC Public Health*, 14, 59. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-14-59>

Van Stralen, M. M., De Meij, J., Te Velde, S. J., Van der Wal, M. F., Van Mechelen, W., Knol, D. L., & Chinapaw, M.J.M. (2012).

Mediators of the effect of the JUMP-in intervention on physical activity and sedentary behavior in Dutch primary schoolchildren from disadvantaged neighborhoods. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 9, 131. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-9-131>

Ten Tije, T., Slot-Heijs, J. J., & Singh, A. S. (2023).

Buitenspelen in Nederland: De ontwikkeling tussen 2015 en 2021. Mulier Instituut.

Ten Tije, T., van Gorp, M., 't Lam, M., & Singh, A. S. (2024).

Buitenspelen onder de loep: Inzicht in de definitie van buitenspelen. Mulier Instituut.

Visser, K., & Van Aalst, I. (2021).

Neighbourhood Factors in Children's Outdoor Play: A Systematic Literature review. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 113(1), 80–95. <https://doi.org/10.1111/tesg.12505>

Wijtzes, A. I., Jansen, W., Bouthoorn, S. H., Pot, N., Hofman, A., Jaddoe, V. W. V., & Raat, H. (2014).

Social inequalities in young children's sports participation and outdoor play. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 11(1). <https://doi.org/10.1186/s12966-014-0155-3>

Willeboordse, M., Slot-Heijs, J. J., Noordzij, J. M., & Singh, A. S. (2022).

Buitenspelen in perspectief: inzicht in de complexiteit van buitenspeelgedrag van Nederlandse kinderen. Mulier Instituut.

